

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 78/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. februára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť R. Č., zastúpeného advokátom JUDr. Štefanom Kseňákom, Park Angelinum 4, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 30 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 3 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 S 341/2012 a jeho rozsudkom z 5. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Č. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. decembra 2013 faxom a 5. decembra 2013 poštou doručená sťažnosť R. Č. (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „navrhovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa

čl. 30 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) a čl. 3 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 S 341/2012 a jeho rozsudkom z 5. septembra 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol vo voľbách do orgánov samosprávy mesta Levoča konaných 27. novembra 2010, riadne zvolený za poslanca Mestského zastupiteľstva mesta Levoča (ďalej len „mestské zastupiteľstvo“). Právoplatným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 5. októbra 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 42/2012 bola schválená dohoda o vine a treste, podľa ktorej sťažovateľ spáchal prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Sťažovateľ bol odsúdený na výkon trestu odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, pričom mu však bol výkon uloženého trestu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmiennečne odložený.

Sťažovateľ uvádza, že na 33. zasadnutí mestského zastupiteľstva 25. októbra 2012 *„bolo prijaté uznesenie č. 4, ktorým mestské zastupiteľstvo v Levoči berie na vedomie zánik mandátu poslanca MZ p. R. Č.“*. Z obsahu príloh sťažnosti zároveň vyplýva, že uznesením č. 5 mestského zastupiteľstva prijatým na tom istom zasadnutí mestské zastupiteľstvo vzalo na vedomie zloženie sľubu ďalšieho poslanca.

Sťažovateľ podal proti mestu Levoča a jeho mestskému zastupiteľstvu návrh na ochranu pred nezákonným zásahom, v ktorom tvrdil, že postup mesta Levoča a mestského zastupiteľstva je v rozpore so zákonom a porušuje jeho základné právo zaručené v čl. 30 ods. 4 ústavy, podľa ktorého občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám. Sťažovateľ poukazuje na znenie § 25 ods. 2 písm. d) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“), podľa ktorého mandát

poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva zaniká právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin alebo právoplatným odsúdením za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený. Súčasne sťažovateľ poukazuje na § 2 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách do orgánov samosprávy obcí“), podľa ktorého prekážkou vo výkone volebného práva je zákonom ustanovené obmedzenie osobnej slobody z dôvodu ochrany zdravia ľudí [písm. a)], výkon trestu odňatia slobody [písm. b)], výkon základnej vojenskej služby, náhradnej vojenskej služby alebo zdokonaľovacej služby, a to v prípade, ak to vyžaduje plnenie úloh podľa osobitných predpisov [písm. c)], a pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony [písm. d)].

Podľa sťažovateľa má byť § 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení vykladaný tak, že podmienka výkonu trestu odňatia slobody sa vzťahuje na obe alternatívy, teda aj na právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin alebo právoplatné odsúdenie za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený. Zákonodarca tak ustanovil ako jednu z prekážok voliteľnosti, teda práva byť volený, výkon trestu odňatia slobody, a to bez ohľadu na zavinenie (úmyselné, či nedbanlivostné) pri spáchaní trestného činu. Vzhľadom na to odsúdenie za trestný čin, pokiaľ došlo k podmiennečnému odkladu trestu odňatia slobody, nie je podľa sťažovateľa prekážkou na uplatnenie práva byť volený, a to ani pri odsúdení za úmyselný trestný čin.

Sťažovateľ poukázal tiež na to, že zákonná úprava týkajúca sa poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, pokiaľ ide o zánik mandátu, je skoro identická s úpravou obsiahnutou v zákone o obecnom zriadení. Podľa zákona o obecnom zriadení však navyše zaniká mandát poslanca „*právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin alebo právoplatným odsúdením za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený*“, pričom v predmetnom ustanovení sa pred slovom „*alebo*“ nenachádza čiarka, a preto sa podľa sťažovateľa jedna z podmienok „*ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený*“ spája tak „*s právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin*“, ako aj „*s právoplatným odsúdením za trestný čin*“.

Sťažovateľ vyjadruje názor, že „Iným výkladom by došlo k absurdnému záveru, pretože právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin aj v prípade, ak by došlo k podmiennečnému odloženiu výkonu trestu odňatia slobody, by viedlo k zániku mandátu poslanca, ale zároveň by neviedlo k prekážke výkonu volebného práva pri pasívnom volebnom práve, takže kandidovať by tak mohol aj za úmyselný trestný čin odsúdený kandidát, u ktorého by bol podmiennečne odložený výkon trestu odňatia slobody, a ak by získal dostatok hlasov, bol by zvolený a vykonával mandát poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva. Súčasne ale iná osoba právoplatne odsúdená za úmyselný trestný čin, u ktorej by bol podmiennečne odložený výkon trestu odňatia slobody, by vykonávať mandát nemohla. Takýto výklad by viedol k diskriminácii poslancov odsúdených za trvania funkcie v porovnaní s poslancami odsúdenými ešte pred voľbami, pričom samotné skutky by dokonca mohli nastať v tom istom reálnom čase. V konečnom dôsledku by tak dvaja páchatelia zúčastnení na spáchaní toho istého skutku a obaja odsúdení s podmiennečným odkladom výkon trestu odňatia slobody boli postavení v oblasti politických práv do nerovnakého postavenia, keď by u jedného z nich zanikol mandát poslanca mestského zastupiteľstva a druhý z nich by kandidoval vo voľbách a po zvolení sa ujal výkonu poslanskeho mandátu.“.

Krajský súd napadnutým rozsudkom návrh sťažovateľa zamietol. Podľa napadnutého rozsudku krajského súdu «Od účinnosti zákona o obecnom zriadení došlo k viacerým zmenám v zákonnej úprave zániku mandátu poslanca obecného zastupiteľstva. Zániku mandátu spojený s výkonom trestu odňatia slobody zákon upravoval až od svojej účinnosti od 19. 09. 1994 odkazom na osobitné právne predpisy, a to zákon č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy. Od 28. 07. 1998 zákon spájal zánik mandátu s právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin. Zo znenia tohto ustanovenia vyplýva, že mandát zanikol bez ohľadu na to, či za úmyselný trestný čin bol uložený podmiennečný alebo nepodmiennečný trest odňatia slobody. S účinnosťou od 01. 01. 2002 zákonodarca k tejto dikcii pridal ďalšiu právnu skutočnosť, s ktorou je spojený zánik mandátu poslanca, a to právoplatné odsúdenie za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený.

Podľa názoru súdu úmyslom zákonnej úpravy nebolo „zmäkčovanie“ podmienok zániku mandátu poslanca tým, že mandát by v prípade uloženia podmiennečného trestu odňatia slobody za úmyselný trestný čin bol ponechaný a iba v prípadoch uloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody, či za úmyselný alebo za trestný čin „nedbanlivostný“ by mandát poslanca zanikol. Taký výklad by bol v rozpore s obsahom mandátu poslanca a tiež v rozpore s posudzovaním stupňa nebezpečnosti pre spoločnosť trestných činov spáchaných úmyselne a spáchaných z nedbanlivosti – či už vedomej alebo nevedomej.

Súd je preto toho názoru, že ustanovenie § 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení treba vykladať tak, že mandát poslanca zaniká právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin bez ohľadu na to, aký bol trest v odsudzujúcom rozsudku uložený, pričom ďalšia časť tohto ustanovenia za spojku „alebo“ sa vzťahuje na právoplatné odsúdenia za trestné činy neúmyselnej povahy, za podmienky, že za tento trestný čin nebol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody. Pretože navrhovateľ bol odsúdený za úmyselný trestný čin, nadobudnutím právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku zanikol jeho poslancový mandát v Mestskom zastupiteľstve mesta Levoča. Napadnuté uznesenie mestského zastupiteľstva, ktorým bol vzatý na vedomie zánik mandátu poslanca navrhovateľa v mestskom zastupiteľstve, nie je preto nezákonným zásahom orgánu verejnej správy. Návrh navrhovateľa súd z týchto dôvodov ako nedôvodný zamietol.»

Sťažovateľ s napadnutým rozsudkom krajského súdu a s postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, nesúhlasí, tvrdiac, že nimi došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania a k porušeniu práva na prístup k súdu, a namieta aj arbitrárnosť napadnutého rozsudku.

K porušeniu princípu kontradiktórnosti konania malo dôjsť podľa sťažovateľa tým, že „sa nemal možnosť oboznámiť so všetkými vyjadreniami odporcov v konaní. Súd mu ich ani len nedoručoval, akurát mu jedno z nich prečítal na pojednávaní. Ide tak o porušenie princípu rovnosti zbraní, a teda aj rovnosti účastníkov konania.“

K porušeniu práva na prístup k súdu sťažovateľ uvádza, že *„nemal priestor pre zhrnutie svojej právnej argumentácie v tzv. záverečnej reči, súd ani nerozhodol uznesením o ukončení dokazovania“*.

Namietanú arbitrárnosť napadnutého rozsudku sťažovateľ odôvodňuje tým, že sa krajský súd nevysporiadal s jeho námietkou o nesprávnom výklade ustanovení zákona o obecnom zriadení a zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí, najmä vzhľadom na porušenie čl. 30 ods. 4 ústavy.

Podľa názoru sťažovateľa mesto Levoča tým, že mu zamedzilo výkon práv a povinností poslanca mestského zastupiteľstva a prostredníctvom svojho orgánu – mestského zastupiteľstva, vzalo na vedomie zánik jeho mandátu, uprelo mu právo výkonu funkcie poslanca mestského zastupiteľstva, čím malo byť porušené aj jeho základné právo zaručené v čl. 30 ods. 4 ústavy.

Sťažovateľ v sťažnosti zastáva názor, že sa podmienka uvedená v § 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení spočívajúca v podmieničnom odklade výkonu trestu odňatia slobody vzťahuje aj na právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, nielen na právoplatné odsúdenie za (iný) trestný čin. Sťažovateľ je toho názoru, že *„postup mesta..., na základe ktorého [mu] bolo... znemožnené uplatňovať a vykonávať mandát poslanca mestského zastupiteľstva..., bol v rozpore s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. Porušením prístupu k verejnej funkcii dochádza aj k porušeniu čl. 12 ods. 1 a ods. 2 Ústavy, pretože podmienka rovnosti pri výkone politických práv sa nepochybne vzťahuje aj na výkon funkcie poslanca mestského zastupiteľstva... Sťažovateľ sa domáha súdnej ochrany z dôvodu, že sa mu bráni riadne vykonávať mandát poslanca mestského zastupiteľstva, a tým aj riadne uplatňovať tento mandát.“*

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vo veci nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo R. Č. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a zásahu orgánu verejnej správy podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo

na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 341/2012-56 zo dňa 05. 09. 2013 porušené bolo.

2. Základné právo R. Č. na prístup za rovnakých podmienok k voleným a iným verejným funkciám zaručené v čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 341/2012-56 zo dňa 05. 09. 2013 porušené bolo.

3. Právo R. Č. na slobodné voľby podľa čl. 3 Protokolu č. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 341/2012-56 zo dňa 05. 09. 2013 porušené bolo.

4. Právo R. Č. na rovnaké zaobchádzanie vyplývajúce z princípu rovnosti a nediskriminácie podľa čl. 12 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 341/2012-56 zo dňa 05. 09. 2013 porušené bolo.

5. Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 S 341/2012-56 zo dňa 05. 09. 2013 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

6. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť R. Č. náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. Štefana Kseňáka, so sídlom Park Angelinum 4, 040 01 Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej

logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

S ohľadom na uvedené ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie jeho základných práv podľa a čl. 30 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 14 dohovoru a čl. 3 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 S 341/2012 a jeho rozsudkom z 5. septembra 2013.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto Dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa čl. 3 dodatkového protokolu vysoké zmluvné strany sa zaväzujú konať v rozumných intervaloch slobodné voľby s tajným hlasovaním za podmienok, ktoré zabezpečia slobodné vyjadrenie názorov ľudu pri voľbe zákonodarného zboru.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu procesných postupov (princípu kontradiktórnosti a neumožneniu prednesenia záverečnej reči), a tým aj k porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy sťažovateľ uviedol, že k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania malo dôjsť tým, že *„sa nemal možnosť oboznámiť so všetkými vyjadreniami odporcov v konaní. Súd mu ich ani len nedoručoval, akurát mu jedno z nich prečítal na pojednávaní. Ide tak o porušenie princípu rovnosti zbraní, a teda aj rovnosti účastníkov konania.“*. K porušeniu práva na prístup k súdu sťažovateľ uvádza, že *„nemal priestor pre zhrnutie svojej právnej argumentácie v tzv. záverečnej reči, súd ani nerozhodol uznesením o ukončení dokazovania“*.

Z rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok vo veci Hudáková a ostatní proti Slovensku z 27. 4. 2010, č. sťažnosti 23083/05), ako aj z rozhodovacej činnosti ústavného súdu (I. ÚS 51/2011) vyplýva povinnosť súdu zasielať účastníkom konania procesné vyjadrenia (z uvedenej judikatúry vyplýva povinnosť zasielať vyjadrenia k odvolaniu, resp. k dovolaniu).

Bez ohľadu na to, že povinnosť zasielať procesné vyjadrenia jednotlivých účastníkov iným účastníkom potvrdená uvedenou rozhodovacou činnosťou sa nevzťahuje len na tie

písomnosti, ktoré majú význam pre rozhodnutie vo veci samej, je pre konanie o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podstatné, aby namietané procesné pochybenie dosiahlo určitý ústavnoprávny rozmer.

Sťažovateľ okrem všeobecných námietok procesného nedostatku vôbec neuviedol, či a aký mohol mať predmetný nedostatok význam pre rozhodnutie vo veci, o aké vyjadrenie, s ktorým sťažovateľ nemal byť oboznámený ani na ústnom pojednávaní, išlo, či vôbec bolo vykonávané dokazovanie [§ 250i Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)]. Nie je úlohou ústavného súdu iba na základe všeobecnej námietky sťažovateľa, zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom, preskúmať celý postup súdu v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku.

Zároveň ústavný súd musel zohľadniť aj tú skutočnosť, že krajský súd konal v rámci správneho súdnictva, kde nevystupuje ako „skutkový súd“ (súd zisťujúci skutkový stav), ale preskúmava postup orgánov verejnej správy a jeho zákonnosť a procesný postup vykazuje určité osobitosti (napríklad osobitnú úpravu vyjadrení účastníkov konania na účely pojednávania podľa § 250g ods. 1 OSP).

K dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietaanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä spôsob, akým malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd.

V danej veci s prihliadnutím na argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v sťažnosti ústavný súd nezistil, že by mohol byť namietaným procesným pochybením dosiahnutý vyžadovaný relevantný ústavnoprávny rozmer. S námietkami sťažovateľa sa nestotožnil a dospel k záveru, že nič nesignalizuje, že by postupom krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Rovnaký záver platí pre námietku, že nemal priestor na zhrnutie svojich tvrdení vo forme záverečnej reči.

Podstata ďalšej argumentácie sťažovateľa smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu spočíva v tom, že výklad § 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení, ku ktorému dospel krajský súd, má porušovať jeho označené práva, keďže napríklad vedie k rozdielnym podmienkam kladeným na prístup k volenej funkcii poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva a podmienkam kladeným na samotný výkon funkcie poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva, resp. podmienkam na zánik funkcie poslanca. Podľa sťažovateľa napadnutý rozsudok krajského súdu vedie k záveru, že dve osoby, ktoré sú odsúdené za trestný čin s podmiennečným odkladom výkonu trestu, sú v rozdielnom postavení vo vzťahu k prístupu k volenej funkcii poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva, a to v závislosti od toho, v ktorom momente došlo k ich odsúdeniu.

Krajský súd sa s názorom sťažovateľa nestotožnil a dospel k záveru, že aj právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin bez ohľadu na uložený trest vedie v zmysle § 2 ods. 2 písm. b) v spojení s § 3 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí k zániku mandátu poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva.

Podľa § 2 ods. 2 písm. b) zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí prekážkou vo výkone volebného práva je... výkon trestu odňatia slobody...

Podľa § 3 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí za poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva... môže byť zvolený volič, u ktorého nenastali prekážky vo výkone volebného práva podľa § 2 ods. 2 písm. b)...

Podľa § 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení mandát poslanca zaniká právoplatným odsúdením za úmyselný trestný čin alebo právoplatným odsúdením za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený...

Ústavný súd konštatuje, že v súvislosti s trestnoprávnou sankciou uloženou fyzickej osobe sú podmienky prístupu k volenej funkcii poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva (§ 2 v spojení s § 3 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí) a podmienky pre jeho zotrvanie vo funkcii [§ 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení] uvedenými právnymi predpismi upravené rozdielne. Krajský súd v napadnutom rozsudku tento rozdiel nespochybnil. Podľa § 2 v spojení s § 3 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí je prekážkou pasívneho volebného práva výkon trestu odňatia slobody, ale v zmysle § 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení podľa napadnutého rozsudku krajského súdu mandát poslanca obecného (mestského) zastupiteľstva zaniká aj bez toho, aby nastúpil výkon trestu odňatia slobody, a to v prípade, ak bol obecný poslanec právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin alebo ak bol právoplatne odsúdený za trestný čin, ak výkon trestu odňatia slobody nebol podmiennečne odložený.

Ústavný súd poukazuje na výsledky svojej rozhodovacej činnosti (nález sp. zn. PL. ÚS 6/08 z 11. februára 2009), podľa ktorej možnosť kandidovať znamená i možnosť stať sa poslancom zastupiteľského zboru, resp. starostom (primátorom) či predsedom samosprávneho kraja, a tým sa zvlášť intenzívne podieľať na správe vecí verejných a výkone verejnej moci. Táto miera a intenzita správy vecí verejných a výkonu verejnej moci by mala byť v zásade odopretá osobám vo výkone trestu odňatia slobody, teda právoplatne odsúdeným za nie „bagateľné“ veci. Znemožnenie výkonu pasívneho volebného práva osobám, ktoré sú vo výkone trestu odňatia slobody, za rovnakých podmienok ako ostatným kandidátom, je vlastné obmedzeniu osobnej slobody, v ktorom

spočíva trest odňatia slobody. Ustanovenie prekážky výkonu ich volebného práva do orgánov samosprávy obce má preto svoje logické a pritom aj legitímne zdôvodnenie.

Ústavný súd taktiež pripomína, že je viazaný ústavnou a zákonnou úpravou jednotlivých typov konaní pred ústavným súdom, nie je v konaní o individuálnej sťažnosti oprávnený skúmať súlad ustanovení právneho predpisu nižšej právnej sily s ústavou (vychádzajúc z prezumpcie jeho ústavnosti), resp. musel by takúto sťažnosť odmietnuť (IV. ÚS 318/2011). Ústavný súd je ale aj v konaní o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby povinný skúmať, či napadnutým rozsudkom krajského súdu nedošlo k porušeniu označených práv sťažovateľa vrátane toho, či výklad zaujatý krajským súdom spĺňa podmienky ústavne súladného výkladu predmetných ustanovení zákona o obecnom zriadení a zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí so zreteľom na označené základné práva a s ohľadom na uvedené postavenie ústavného súdu v systéme súdnictva.

Ústavný súd sa s námietkami sťažovateľa nestotožnil. V prvom rade ústavný súd nepovažuje situácie upravené § 2 v spojení s § 3 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí a situáciu podľa § 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení za rovnaké. Vzhľadom na rozdielnu mieru demokratickej kontroly pri prístupe k volenej funkcii a pri jej výkone existujú legitímne dôvody na rozdiely medzi podmienkami prístupu k funkcii (§ 2 v spojení s § 3 zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí) a podmienkami na zotrvanie vo funkcii [§ 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení]. Rozdiel je zvýraznený tým, že v prvom prípade je prekážkou pasívneho (rovnako ako aj aktívneho) volebného práva výkon trestu odňatia slobody trvajúcí v čase voľby (demokratickú legitimitu odvodzuje volený funkcionár od volieb, pre ktoré sú relevantné okolnosti v čase ich konania), v druhom prípade dochádza k právoplatnému odsúdeniu až počas výkonu volenej funkcie, teda až po konaní volieb.

S námietkou rozdielnej právnej úpravy rovnakých situácií sa ústavný súd nestotožnil, a to práve z dôvodu odlišnosti upravovaných situácií. Navyše je legitímne, ak zákonodarca ustanoví prekážky, ktoré vedú k strate mandátu a zániku volenej funkcie, a ak tieto spočívajú v dostatočne závažných dôvodoch (m. m. PL. ÚS 6/08), a to aj v prípade, ak by sa

dotknutá osoba (poslanec mestského zastupiteľstva, ktorému by zanikol mandát) napriek týmto prekážkam mohla opätovne uchádzať o volenú funkciu a o dôveru voličov, ktorí sa budú rozhodovať už so znalosťou tejto prekážky.

Podľa názoru ústavného súdu podmienky obmedzenia prístupu k volenej funkcii (poslancovi mestského zastupiteľstva) a podmienky zotrvania v tejto funkcii nemusia byť upravené totožným spôsobom, a preto krajský súd postupoval ústavne udržateľným spôsobom, ak svojím výkladom tieto rozdiely zohľadnil. Ich rozdielna úprava a jej aplikácia v okolnostiach danej veci preto nemôže viesť ani k porušeniu princípu rovnosti a zásady nediskriminácie podľa čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a k porušeniu zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru v spojení so základným právom podľa čl. 30 ods. 4 ústavy. Výklad krajského súdu preto neodporuje vyjadreniu ani účelu a zmyslu aplikovaných noriem príslušných ustanovení zákona o obecnom zriadení a zákona o voľbách do samosprávy obcí (vykladaných v súlade s uvedenými základnými právami), a preto nie je takým ústavne nekonformným výkladom, ktorým by krajský súd mohol porušiť základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy alebo právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd napokon dodáva, že sa plne stotožňuje aj s tým, ako krajský súd uplatnil historický výklad zákona o voľbách do orgánov samosprávy obcí vo väzbe na výklad § 25 ods. 2 písm. d) zákona o obecnom zriadení.

Zároveň krajský súd v napadnutom rozsudku dal odpoveď na relevantné námietky sťažovateľa a z pohľadu ústavného súdu obsahuje napadnutý rozsudok dostatok dôvodov na jeho záver.

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na slobodné voľby zaručeného čl. 3 dodatkového protokolu uvádza, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a uvedeným základným právom nie je príčinná súvislosť, keďže zánik mandátu poslanca obecného zastupiteľstva nespadá pod vecnú pôsobnosť práva upraveného v uvedenom článku dodatkového protokolu týkajúceho sa povinnosti štátu zabezpečiť v rozumných intervaloch slobodné voľby s tajným hlasovaním za podmienok, ktoré zabezpečia slobodné vyjadrenie názorov ľudu pri voľbe zákonodarného zboru.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založený napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj celé odôvodnenie tohto rozsudku, sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a v okolnostiach danej veci nie sú dané skutočnosti, ktoré by signalizovali, že by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohlo dôjsť k vysloveniu porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojitosti s právom podľa čl. 3 dodatkového protokolu a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 14 dohovoru. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnymi názormi krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory krajského súdu svojimi vlastnými.

S odvolaním sa na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť pre jej zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu, náhrada trov právneho zastúpenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2014